

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznanila
tkrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odpri reklamacije
so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prídene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nefraakvani pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
sema poslane knjige
se ne vračajo.

Stilistična razvojna teorija Schiessl-ova.

Podava Ludovik Černež.

(Dalje.)

III.

Metodika spisovnega pouka.

1. Princip.

Uvažuje lastno opazko: „Znanje novega nauka ima le malo vrednosti, če se v praksi po njem ne ravna“, razpravlja Schiessl natanko o metodiki spisovnega pouka. — Najprej riše korupcijo sloga po dosedanem spisovnem pouku v ljudski šoli, potem govori o napačnih metodah in izvaja princip metodike spisovnega pouka iz njegovega bistva, označujoč ga z definicijo: „Spisovni pouk je pouk v umetnosti stilističnega razkazovanja“.

Ta pojem „umetnost“ v srednjem smislu precizuje natančneje kot sposobnost (Können) z nekako spretnostjo združeno, z danimi razmerami računajočo v razliko od rokodelske spretnosti in pa prave, višje umetnosti.

Vso metodiko spisovnega pouka deli na tri dele in obravnava:

1. didaktiko, ki govori o pouku sploh,
2. metodiko — v ožjem pomenu — ki je v zvezi z določenim poukom, tukaj torej s spisovnim, in
3. sistematiko, katero zahteva spisovni pouk kot pouk v umetnosti.

2. Didaktika.

Schiessl izvaja tri vrhovna didaktična pravila, in sicer:

1. Spisovni pouk mora biti primeren namenu.
2. Spisovni pouk mora biti stvaren.
3. Spisovni pouk mora biti priličen danim razmeram.

Kot namen vsega spisovnega pouka navaja, da se naj „učenci vodijo v umetnosti stilističnega razkazovanja in izobražajo v tej umetnosti, ter zahteva prav, da se naj ta pouk vrši premišljeno, metodično in sistematično in sicer v posebnih spisovnih urah, ki ne smejo služiti drugim namenom.

Gledé stvarnosti trdi dobro, da se morajo učenci vaditi spise sestavljati. On pravi: „Kdor spisovne ure, določene za vaje v mišljenju in govorjenju uporablja za nazorne in pravopisne vaje, je nepopoljšljiv učitelj, ki mu ni jasna stvar, ne smoter pouka, kojega izvršuje“.

Kar pa se tiče priložnosti danih razmer, ima tudi avtor prav, da se mora računati vedno z duševnimi zmožnostmi učencev, „ki se morajo še le tekom časa seznaniti z začetki nauka o komponovanju in stilizovanju in v kojih se mora pred vsem vzbuditi čustvo za komponovalno in stilizovalno pravost“.

Iz vsega tega izvaja Schiessl, da morajo biti spisi za ljudsko šolo kolikor možno priprosti, da se ne smejo učencem dajati nikakor težki klasični vzgledi v poobličevanje, a da se morajo šolarji vendar navajati izdelovati prave spise.

V rešitev te naloge zahteva povsem opravičeno pridnost in spretnost od učitelja in veselje do stvari od učenca. Tako pride do prevažnega pravila: Stilističen pouk mora biti kolikor najbolj možno spodbudljiv in zanimiv!

Učenci morajo pri njem radi sodelovati. Kdor pa hoče to doseči, mora biti res sam vnet za stvar in resnica je, da so spisi učencev „ogledalo duševnega življenja učiteljevega“.

Naslanjaje se na te opazke govori Schiessl o izbiranju nalog in naglašja dobro, da se učenci ne smejo mučiti s trivijalnimi snovmi. Od naloge zahteva:

1. da je primerna nežni starosti in duševnim zmožnostim učencev,
2. da je zanimiva in
3. da sodi v metodično postopno vrsto.

Potem podaja navodila za poučevanje in pravi:

1. Učenci se naj najprej za nalogo vnamejo.
2. Snov za spis se mora iz njih izvabiti. (Seveda, se jim je morala prej podati.)
3. Učenci se morajo privaditi, da se dadó smotru voditi, da vedno ž njim računijo,

in da sestavijo razkaz kot razvoj.

Nadalje obsoja avtor zopet dosedanji spisovni pouk na ljudskih šolah in jo dobro pogodi, ko pravi, da je bil „le jezikoven in nestilističen“.

V nadaljnjih točkah peča se Schiessl z Gebelovo „individualno“ metodo in ji priznava marsikatero vrlosti.

Potem govori zopet o izbiranju nalog in omenja, da morajo „naravno vzrasti iz danih razmer“, to se pravi, da morajo imeti neki notranji, resnični povod. (O tem pri nalogi sami natančneje.)

Ob jednem zahteva prav, da si naj učitelj najprej sam sestavi spis, kakor mu najbolj ugaja.

Gledé pogovarjanja o nalogi z učenci pravi:

„1. Prisnuj pri sestavljenju naloge vedno na vzrok in izvedi nalogo iz povzročevalnih danih razmer!

2. Vzbudi zanimanje učencev z vprašanji, katerim odgovarjaje se prepričajo, da je njih znanje še nepopolno, in da je zanimivo, slišati še nadaljni pouk in razjasnilo.

3. Imenuj končno smoter, kateremu naj služi njihov spis, in izvabi iz njih po tem smotru načrt in izpeljavo!“

S to zadnjo točko bavili se bomo natančneje pri obravnavi glavnega nedostatka Schiessl-ovega dela, prvi dve pa bomo pregledali pri nalogi sami.

Schiessl govori potem o zbirki spisov, katero bi si naj napravil vsak učenec.

On pravi, da popolnjuje to zanimivost za stvar in podaja otrokom Gebelove besede:

„Spisi, katere bomo izdelovali, bodo se zbirali in zvezali končno v knjigo, ki naj bo spominska knjiga za poznejše časa in iz katere bo se potem lahko marsikaj poiskalo.“

Tudi te misli spomnili se bomo pri nalogi sami.

Naposled še govori avtor o zbirki izglednih spisov, koje bi naj imel vsak učitelj. Tudi o tem govorili bomo pri nalogi.

3. Metodika (v ožjem pomenu).

Gledé metodike izvaja in utemeljuje Schiessl tri važne stavke, ki se glasé skupaj tako-le :

Spisovni pouk se ne sme vršiti le teoretično in tudi ne le praktično, ampak združiti se morajo : metodično napeljevanje, teoretični pouk in praktična vaja.

Od metodičnega napeljevanja v umetnosti sploh zahteva avtor celó dobro to-le :

1. Najprej se izgotovi stvar pred očmi začetnikov.
2. Pri tem se razloži ves postopek in poučé učenci o posameznih delovanjih.
3. Nato se učenci navajajo k posnemanju in se poučujejo postopno o posameznih posebnostih, uhvatkah.

4. Ta poskušanja v posnemanju se morajo natanko nadzorovati, da ne naredi učencec nič narobe in da se ne privadi napačnosti.

5. To, kar je učenec poskusil, mora se vaditi, dokler se pod našim vodstvom, navodilom in nadzorstvom ne deseže dovoljna zanesljivost in spretnost.

6. Po daljnih vajah, pri katerih se pomoč učiteljeva vedno bolj umika, postati mora učenec samostojen.

7. Končno mora učenec to, kar se je naučil, vaditi nadalje brez vse pomoči in izkušati pridobljeno na različne načine, da pride tako do odličnosti.

Najprej preberemo torej učencem vzgleden spis, pogovorimo se o njem, in učenci ga z našo pomočjo reproducirajo.

Potem sestavimo priprost vzgleden spis pred očmi učencev z njih sodelovanjem.

Nadalje razjasnimo učencem to, kar delamo, a ne teoretično : s pomočjo pripravnih vprašanj morajo vse sami najti. Istinito bi bilo napačno, če bi dal kdo po vzgledu — ki se ni bil sestavil pred očmi učencev — spisati kako karakteristiko. Po vzgledu pa, kateri se je pisal z učenci, ne bilo bi to napačno.

Razjasnjevanje in poučevanje se mora „omejiti vedno le na to, kar se mora ravno sedaj vedeti, uhajati ne sme nikdar pred prakso“.

Kar se tiče napeljevanja, pravi Schiessl prav, da se ne sme goditi z dolgimi govori, ampak biti mora kratko, jasno in nazorno. Dobro je tudi, da se učencem pokaže, kakó se kaj ne sme storiti, torej narobe — vzgled.

Posnemanje se mora nadzorovati. „Vsi spisi se morajo torej v prvih letih izgotavljati pod neposrednim navodilom in nadzorstvom v šoli“.

Vajo pripoča Schiessl posebno in pravi, da se mora v vsaki spisni uri izgotoviti nov spis.

Počasi se torej umakuje pomoč učiteljeva in učenci začno izgotavljati celó samostojne spise, ki pa se morajo zopet vaditi in vaditi. Schiessl pravi dobro, da morajo biti to „le prav kratki razkazi, kakor : priprosta poročila, male povesti in popisi, posebno pa pisma in opravični sestavki, ki odgovarjajo zahtevam življenja“. On pristavlja : „O takozvanih lastnih produkcijah, pa se ne more še niti na gimnazijih govoriti.“

To je le nekoliko resnično, in sicer gledé pripovednih spisov. Takih seveda ne bodo sestavljali gimnazijci za naloge. A popisali bodo celo samostojno kak dogodek, sestavili kako karakteristiko itd., to pa so vendar vsekakor lastne produkcije. Take pa se morejo doseči nekako tudi v ljudski šoli.

Na to kritikuje avtor dosedanje metodično poučevanje in naglašá, da se mora že v prvi spisovni uri izgotoviti pravi spis.

(Dalje sledi.)

Kmetovalčevo čarilo.

Učna slika za višjo stopnjo. (IV. Ber. št. 16.)

Vspešen pouk zahteva, da zna učitelj spajati neznano z znanim, da ono razsvetljuje s tem, da stavi poslopje na trden temelj. Učitelj mora biti več ne le v razdelitvi tvarine za svoj razred, ampak on se mora ozirati posebno na tiste reči, ki mu služijo pozneje v pojasnilo drugim predmetom in to zbok tolikokrat in po pravici omenjene koncentracije.

H gori omenjenemu berila je treba poznati kulturne razmere Rimljanov. Ko se je torej v zgodovinskeji uri govorilo o narodih, ki so nekda bivali po Avstriji, omeniti se morajo pri Rimljanih ne le njih zasluge za naše kraje, ampak tudi njih domače življenje. Če se je to tako obravnalo, potem I. bi bil uvod k temu berilu sledeča ponovitev: Rimsko ljudstvo je bilo razdeljeno v patricije (plemenitaše) in plebejce (prosto ljudstvo). Rimljani so gledali le na svojo korist. Plebejci so bili večinoma podjarmljeni narod in njih posestva last plemenitašev. Plemenitaši so imeli premalo delavcev, da bi mogli obdelovati vso pridobljeno zemljo. Zato so pustili veliki del plebejcem, a ti so morali dajati od tega visok davek. V slabih letnih časih niso mogli plebejci plačevati davkov; zadolžili so se. Dolžniki pa so postali neomejena last svojih gospodarjev; postali so sužnji. Število sužnjev se je na ta način in po vednih vojskah množilo tako, da je bilo sedaj delavcev dovolj. Plebejci, ki so še imeli od svojih gospodarjev kaj posestva, morali so se umakniti njihovej grabežljivosti. Množilo se je beraštvo. Stanje teh sužnjev pa je bilo kaj žalostno. Niso bili več ljudje, ampak reči, s katerimi je gospodar počel, kar je hotel, kakor pri nas z živino, z mizo, s stolom. Le redkokedaj (o važnih družinskih ali državnih dogodkih pa tudi pri neomajanej zvestobi sužnjevi) je zamogel kateri teh nesrečnežev dobiti zlato prostost.

Sužnji niso imeli nobedne pravice do pritožbe. Pri tožbah pa je vladalo velikokrat največje strankarstvo; včasih so obsojevali ljudi celo zavolj reči, katerim se danes smejemo n. pr. zavolj čarovnije itd. Sodišča so bila navadno javni prostori, kjer je vse ljudstvo lahko prisostovalo. (Prim. Grke; govornik Demosten.) Vse to se ponovi kot znana tvarina.

Sledeče (kot uvod) se najde po prašanjih.

Ali si že videl kedaj po noči letati sem ter tje lučico? Kaj pravijo ljudje o tej? (Da je coprnica, čarovnica; janževo muho že pač vsakdo pozna.) Kaj pa pravijo o copernicah? (Da napravljajo ljudem in živini bolezni, delajo nevihto in točo, zvodijo ljudi v nesrečo, uničujejo poljske in vinogradske pridelke itd.) Koga pa imajo ljudje za čaravnice? (Stare ženske.) Kaj si o teh ženskah še pripovedujejo? (Da se spremenijo v zver, v mačko, muho, večšo, žabo, v netopirja itd.) Česa pa se poslužujejo čaravnice, da se spremenijo v te stvari? (Maže, s katero se pomažejo in zraven govorijo čudne besede?) Ali še imajo kake druge pripomočke, s katerimi čarajo? (Razna zelišča, kremplje, rep črnega mačka i. dr.) Tem pripomočkom pravimo čarila. Kaj so torej čarila? Kdo pa pomaga čaravnicam pri njihovem poslu? (Hudi duh.) Pa verjamete vi tudi na te reči? To je prazna izmišlotina in vsak pameten človek vé, od kod je ta in ta prikazen; ako pa ne vé, pa je gotovo ne bo pripisoval nedolžnim ljudem kot čarovnijo. Nekda pa so bili ljudje bolj zaslepljeni, ker so o svetu in prikaznih v naravi le malo znali in pripisovali so čudne in slabe reči hudim duhovom in njihovim pomagačem. Ker so pa imeli čaravnice za tovarišice hudega duha, obsojali so jih, trpinčili in žgali. (Prim zgod. štaj. Slov., str. 233 itd.) Usmiljenja ni bilo. Tudi iz nevošljivosti in lakomnosti so drug drugega zatoževali kot čarovnika, da so ga spravili s poti.

2. Smoter. — V našem Berilu imamo tudi čitanje, kjer se govori o kmetovalcu, ki je bil zatožen, da je čaral, in kako se je zagovarjal in rešil.

3. Čitanje. Ko se je čitanje 2—3krat ponovilo, napravi se občni pregled. Katera je glavna oseba? Kaj ste slišali o Krezinu? Kaj o sosedih? Zakaj se je bal Krezin iti pred sodnike? S čim je dokazal svojo nedolžnost? Kako se je končala sodba za Krezina?

4. Stvarna obravnava. Čitaj napis in prvi st.! Kaj imenujemo čarilo? (Pripomoček k čaranju.) Naštej nekaj čaril, o katerih ljudje govoré! (Blagoslovljena voda, les, sol, smodnik itd.) Kako imenujemo osebo, ki čara? (Čarovnik, —ica.) Kako njih djanje? (Čarovnija, —dejstvo.) Kje je živel Krezin? Kaj ti je znanega o Italiji? Kedaj je živel? Namesto vek? (Čas, doba.) Še ti zdi ime Furij Krezin znano? Mi veš povedati katera rimska imena, koja še zdaj rabimo? (Imena mesecev; pes: Cezar itd.)

2. st. Katere ljudi imenujemo sužnje? Ali imamo še dandanes sužnje? (Da.) Kje pa lahko berete o njih? (V Moh. Koledarju.) O kakih prilikah je gospodar katerega svojih sužnjev oprostil?

3. st. Ali je Furij Krezin dobil od svojega gospodarja kaj zemljišča? Iz česa to razvidimo? Povej mi druge besede za prizadetnost, varčnost!

4. st. Zakaj je Krezinu polje bolj rodilo nego sosedom? Ali vsi naši kmetje svoje polje umno obdelujejo? Kaj pa pravijo nekateri gospodarji, ako jih hoče kdo poučiti? (So moj dedek, moj oče tako delali in lahko živeli, pa bom še jaz.) Katero lepo lastnost vidimo na Krezinu? (Bil je priden in pameten gospodar.)

5. st. Ali je bilo sosedom prav, da je imel Krezin srečo pri poljedelstvu? Iz katerih besed to razvidimo? (S tem si je naklonil zavist . . .) Povej mi to drugače: Naklonil si je zavist sosedov! (Sosedje so mu postali nevošljivi.) Pa so sosedje premislili, zakaj Krezin toliko pridelal? (Ne.) Beri besede, ki to potrdijo! (. . . mislečih, da pričaruje . . .) Katere slabe lastnosti so imeli sosedje? (Bili so nemarni, uevošljivi in praznoverni.)

6. st. Kaj so storili sosedje iz nevošljivosti? (Zatožili so ga.) Na kaj je tudi gosposka verovala? Iz česa to razvidimo? (Drugače bi ga ne tožili pri sodnji.)

5. Shvatanje 1. odst. Učenec pripoveduje s svojimi besedami, kar si je v tem odst. zapomnil; drugi učenci pazijo, da popravljajo in dostavljajo, ako bi bilo treba. Še večkrat se ponovi.

Čitaj 1. st. sledečega odstavka! Kaj je obsodba? (Pripoznanje kazni pri sodnji; od sodnije naložena kazen.) Razlika med sodbo in obsodbo! Opozorim naj tukaj na nemčizme med ljudstvom za obsodbo, sodišče, sodnika, dan obravnave in zaslišanje kakor so: urkl (ortl), pecirksgeriht, —rihtar, tokzvenga, forhér. (Te nemčizme se naj zapišejo na tablo, zraven pa njih pravi izrazi in učenci si naj te dobro zapomnijo, da ne bo slovenščina ponekod tak galimatija.) Zakaj se je bal Krezin obsodbe? (Ker je vedel, da tiste, ki so zatoženi zavolj čaranja, brez milosti kaznujejo.) Kako boš rekel namesto: dostojno oblečena družina? (Spodobno, lepše oblečena.) Kedaj se nam je dostojno obleči? Kako je bilo mogoče, da je Krezinov sin spravlil na sodišče vole in poljsko orodje? (Ker so se sodbe vršile na prostem in ne v hišah.) Kaj nam pričata besedi „dobro rejene“ pred samost. vole? (Da je bil Krezin skrben gospodar.)

2. st. Namesto: prišedši? (Ko je prišel.) Namesto: kažoč? (Kazal je.) Beri mi sedaj ta stavek s tema izpremembama! Na kakšen način je Krezin z družino, s poljskim orodjem in z voli čaral? (Pomagali so mu delati.) Zakaj pa je Krezin tudi sodržavljane nagovoril? (Ker so bili zraven in jih je takorekoč klical kot priče.)

3. st. S čim si je še Krezin zboljševal svoje gospodarstvo? (Z lastnim težavnim delom, s skrbmi in potnimi sragami.) Kaj so potne srage? (Znoj; švic! Schweiss.)

(Konec sledi.)

Načrt za računanje na

(Profesor L. Lavtar.)

II. Učni

Š o l s k o						
Ura	p r v o		d r u g o		t r e t j e	
	neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno
1.	Hitro račun. 1—20	Vaje: $2 \times 1 = 1 + 1 = 2$ (1. rač., 24, 25)	Oblečene nal. o delitvi z ostankom 1 (primeri 3i. teden)	Namešane vaje za se- in odštevanje, množenje in deljenje; vse znane stopnje		Množenje in deljenje z osnovn. števil. Vaja
2.	Hitro račun. pri vajah: $8 = 5 + .$ $5 + . = 8$	detto.		detto.		detto.
3.	Oblečene na- loge a) za se- števanje in odštev. 2 št. b) za seštev. jedin. števil.	detto.		detto.		Obleč. nal. (3. Rech., 80, nal. 1—5)
4.		detto.	Shvatba ulomkov „četrtnina, petina, še- stina“	detto.		Naloge o ceni, sklep 1— <i>a</i> , <i>a</i> —1 (3. Rech. 80, 81)
5.		detto.	Shvatba ulomkov „sedmina, osmina, devetina, desetina“	detto.		detto.
	Hitro računanje, 1 do 20 Vaje: $2 \times 1 = 1 + 1 = 2$ Obleč. naloge a) za se- štev. in odštev. 2 števil, b) za seštevanje enakih števil		Namešane vaje za se- odštevanje, množenje in deljenje; vse znane stop- nje — Shvatba ulomkov „četrtnina, petina, . . . desetina“		Množenje in deljenje z osnovn. števili (vaja) — Oblečene naloge, osobito naloge o ceni, sklep 1— <i>a</i> , <i>a</i> —1	

jednorazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

načrt.

l e t o						Teden
č e t r t o		p e t o		6. 7. in 8.		
neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno	
	Mnogom. štev. z decim. pisavo spremeni na jednoimenast., n. pr.: $4 \cdot 53m = 4m + \frac{5}{10}m + \frac{3}{100}m$ (4. Rchb. 24)		Vsakovrstni sestavljeni sklepni rač., torej tudi obrestni rač.		Izračunanje odstotkov	
	detto. (4. Rchb., 32, nal. 27)		detto.		detto.	
	Napiši mnogoimen. štev. v dec. obliki a) kot dvo-, b) kot jednoim. (4. Rchb., 47., nal. 2)		detto.		detto.	
	detto.		detto.		detto.	
	Kakor 1. uro (4. Rch., 47, nal. 3)		detto.		detto.	
Vpeljava v decimalne ulomke (nadaljevanje prejšnjega tedna)		Vsakovrstni sestavljeni in sklepni računi, torej tudi obrestni		Izračunanje odstotkov		
				Popravek: 32. ted. 1. in 2. ura 3. šolsko leto postavi besede „Obleč. nal., sklep v zvezi: to izrač., ako . . . delimo“ v oddelek neposredno.		

33.

(Dalje sledi.)

Kako si naj štajersko učiteljstvo gospodarstveno opomore.

Neutrudljivi tovariš A. Horvatek v Gusswerku je pred kratkim razposlal o tem prašanju načelnikom štajerskih učiteljskih društev in še nekaterim drugim zaupnim možem okrožnico s konkretnimi nasveti, katero podajamo častitim „Popotnikovim“ bralcem — za sedaj brez vsake opazke — v doslovnem prevodu v uvaževanje, v kolikor nam dopuščajo to naše specialne razmere. Okrožnica se tako-le glasi:

Cenjeni gospod tovariš!

26. dan maja meseca t. l. je dokazal, da hoče štajersko učiteljstvo doseči boljše stanje. Velika skupščina je tudi pokazala, da tudi radi žrtvujemo za svojo stvar. A da si so zborovanja in denarni prispevki v ta namen koristni, vendar se še z njimi ni zadostilo. Še več moramo storiti, da si sami pomagamo. V tem oziru moramo posnemati „Nemško deželno učiteljsko društvo na Češkem“, katero tako uspešno deluje za lastno pomoč, da nam je lahko vzor. Omenjeno društvo ima toliko sredstev in more svojim članom v sili tako izdatno pomagati, da je vsak učitelj njegov ud. Če ga ne spravi do tega stanovska zavednost, prisilijo ga gospodarstveni interesi.

„Nemško deželno učiteljsko društvo“ pomaga svojim članom v vsaki sili. Zavaruje jih dosmrtno, zavaruje njih imetje zoper ogenj, zavaruje zoper bolezni, daje brezobrestna posojila, katera se v malih obrokih vračajo; pomaga svojim članom pri nakupu klavirjev, pohištev, podpira pri plačilih, preseljevanjih itd.; plačuje polovico stroškov učiteljskim otrokom za študiranje in jim vrh tega še preskrbi pedagoško nadzorstvo; pomaga tudi, če se kateri učitelj po nekrivem zaplete v kakšno pravdo itd. Sploh uživajo udje tega društva toliko dobrot, da jih ni lahko naštetih.

Znano nam je, da tudi češko učiteljstvo v gmotnem oziru ni na dobrem. Kako je pa dospelo njih društvo do takšne moči, do tolikega ugleda in upliva? Če se lotimo mi kakšnega večjega podjetja, seči moramo sami v svoje navadno skoraj prazne žepe. Pri jedi si moramo pritrpati, da pomoremo ubogemu, trpečemu tovarišu. Na tak način pa ne dosežemo dosti, kakor tudi češko učiteljstvo v svojem času ni. Tovariši na Češkem krenili so na drugo pot. Tisti, ki imajo od šole in učiteljstva največ koristi — ljudstvo —, so jim pomagali. To so pa dosegli učitelji s tem, da so ustanavljali slovstvena podjetja. Iz neznatnih studenčkov pomoči nastal je mogočen veletok. V nobeni deželi se ne vplačuje učiteljskim društvom tako mala udnina, kakor na

Češkem, in vendar ni v nobeni deželi učiteljstvo tako samostojno in ugledno, kakor ravno na Češkem. Zakaj ne bi tako postalo tudi na Štajerskem?

Moj namen je, da se začne slična gospodarstvena organizacija tudi na Štajerskem; radi tega sem stopil v dotiko z „Nemškim deželnim učiteljskim društvom na Češkem“. Spoznal sem, da so lahko tudi pri nas primemo tistega načrta. Prosim Vas torej za prijazno sodelovanje, katerega mi gotovo ne bodete odrekli, kajti boste prepričani, da bo naša stvar po skupnem in odločnem delovanju uspeła in koristila vsem. Prehajaje k opravnemu delu, navedem sledeče:

1. Ker smo mi sedaj še premalo organizovani, da bi mislili na lastna slovstvena podjetja, je treba, da se naslanjamo na zgoraj imenovano društvo. To izdaje izvrsten list za mladino „Oesterreichs deutsche Jugend“, ki stane na leto 2 gld. 40 kr. Posebna izdaja tega lista se pošilja tudi v Nemčijo, kar je gotovo dokaz, da je zelo priljubljen. Naša glavna naloga bodi, da razširjamo list tudi po naši kronovini. Označeni časnik nima le velike pedagoške vrednosti, ki po odločnem in taktnem ravnanju učiteljstva izpodriva tudi ničvredno in ostudno literaturo, temveč nudi nam tudi sledeče prednosti: Na deset kupljenih komadev dobi kupec za darilo jeden brezplačen komad. Vrh tega si tudi sme odračunati pri pošiljavi denarja za pol letnika 10 kr., za celi letnik 20 kr.; potem takem mu je treba plačati le 2 gld. 20 kr. letnine. Od tega zneska plača še „Nemško deželno učiteljsko društvo na Češkem“ za vsaki komad 30 kr. pomožni blagajni štajerske učiteljske zaveze. Če pomislimo, da razprodajo na Češkem v malih mestih nad sto komadov, gotovo bo mogoče na Štajerskem razpečati vsaj toliko komadov, kolikor je učiteljskih oseb, torej kakšnih 2000. To bi dalo pomožni blagajni 400 gld., in nam ni bilo treba dati niti krajcerja iz svojega žepa.

2. Vsak učitelj potrebuje koledar, ročni katalog in bilježnico. Zakaj bi mi s svo-

jimi teško zasluženimi krajcerji podpirali knjigotržce? Podpirajmo sami sebe! „Nemško deželno učiteljsko društvo na Českem“ trži izvrsten učiteljski koledar z ročnim katalogom in bilježnico, kateri pa ni namenjen le za Česko, ampak tudi po vsem za vse avstrijske dežele in deli dobiček z raznimi deželnimi učiteljskimi društvi. Koledar stane s poštnino vred 85 kr. Prodajalec pridobi za svoj trud pri vsakem komadu 5 kr., in deželna pomožna blagajna dobi za vsaki v deželi razpečani koledar 20 kr. Če bi se razprodalo na Štajerskem le 1000 komadov, znesla bi odškodnina za prodajalca 50 gld. in za deželno pomožno blagajno 200 gld. Če bi se oglasilo toliko naročnikov, bi pridelilo „Nemško deželno učiteljsko društvo na Českem“ tudi posebno izdajo za Štajersko.

3. Društvo izdaje tudi šematizem nemških ljudskih in meščanskih šol na Českem, katerega stroški se skoraj pokrijejo z anoncami. Na ta način dobi deželna pomožna blagajna več stotakov. Na Českem dobijo sestavljatelji šematizmov vse pripomočke od šolskih oblastev zastonj.

Zakaj se ne bi tudi pri nas tako zgodilo? Organizujmo se in imeli bomo že prihodnje leto svoj šematizem, kajti čas nam je v tem oziru ugoden.

4. „Nemško deželno učiteljsko društvo na Českem“ ima tudi svoj strokovni list, katerega vsak ud po ceni dobiva. Tak list, ki bi se potegoval resno za naše interese, bi lahko tudi mi imeli, in mogoči čisti dobiček bi zopet prišel v pomožno blagajno.

Usojam si tudi naznaniti, da imajo po šolah na Českem najboljše pisanke in risanke od Eichmanna & Co., katerih je tudi že precej na Štajerskem. Ta tvrdka daje tudi primeroma veliko brezplačnih zvezkov za revne učence in jih pošilja naravnost šolskim vodstvom, katera jih lahko razdele, ne da bi kdo od zunaj na nja uplival. Tudi podari ta tvrdka vsako leto izdatne zneske deželni pomožni blagajni.

Po lastnih literarnih podjetjih in s tem, da so tisti, ki zaslužijo tisočake od ljudske šole, odstopili nekaj svojega čistega dobička pomožni blagajni „Nemškega deželnega učiteljskega društva na Českem“, je mogoče českmu učiteljstvu, da more revnim in potrebnim učiteljem tako pomagati, kakor sem začetkom povedal. Ta vzgled tudi že posnemajo.

Nemško učiteljstvo moravsko in solnograško je pred nekaterimi leti stopilo v

zvezo z „Nemškim deželnim učiteljskim društvom na Českem“ in je tako doseglo že lepe uspehe.

Kako žalostno je pa pri nas? Ustanova cesarja Franca Jožefa je naša jedina pridobitev, in tudi ta je tako ubožna, da more le kaj malenkostnega storiti. Skrajni čas je, da se vzdramimo in isto pot nastopimo, katero nam je pokazalo učiteljstvo na Českem, Moravskem in Solnograškem. Sklenil sem, te izkušene naprave tudi na Štajerskem uvesti. Da pa izvršim svojo nakano, rabim pomoči mnogih tovarišev. Zanašaje se na Vašo krepko voljo in čilost. Vas prosim, da moje nasvete premislite, in če Vam ugajajo, da začnete z agitacijo v društvih in izven društev; prosim Vas tudi, da mi svoje sklepe pravočasno naznanite.

Prilično dobite na poskušnjo nekaj zvezkov „Oesterreichs deutsche Jugend“, jeden učiteljski koledar, zbirko Eichmannovih pisank itd.

Vsega ne dosežemo takoj; začnimo torej z lažjim in nam bližje ležečim. Kmalu moramo doseči, da bode vsak učitelj in vsaka učiteljica na Štajerskem, naj biva v mestu ali na deželi, bodi-si nemške ali slovenske narodnosti, ud štajerske učiteljske zveze. Po gospodarstveni sili društva se vzbudi stanovska zavednost tudi onim, ki prej še niso imeli smisla za njo. Doseči moramo, da lahko izdatno pomagamo vsakemu gmotno slabemu in preganjencem. Liki česki tovariši moramo tudi mi gospodarstveno zavarovati vse tiste, kateri so za nas v nevarnosti, da bi jih kdo strahoval.

V štajerski učiteljski zvezi moramo kmalu doseči, oziroma okrepiti in popolniti sledeče naprave:

1. Dosmrtno zavarovanje pri I. splošnem uradnem društvu avstr.-og. monarhije, kateremu se naj ne odtegne nobeden učitelj.

2. Splošno zavarovanje zoper bolezni.

3. Splošno zavarovanje svojega imetja zoper ogenj.

4. Pomožna blagajna za razne potrebe v sili.

5. Hranilnica in posojilnica.

6. Ustanavljanje dijaških domov.

7. Okrepi se naj ustanova cesarja Franca Jožefa.

8. Diesterweg-ova ustanova za stipendije potujočih v učiteljskih zadevah.

9. Dittes-ova ustanova v svrhu agitacije štajerskega učiteljstva.

10. Pravno varstvo udov.

11. Pridobitev lastne hiše v Gradcu. Tu naj bo ceno prenočišče učiteljem iz dežele, učiteljska čitalnica, zbirališče in v njej naj bo tudi društvena pisarna itd.

12. Pogodbe s trgovci, kateri bi učiteljem postregli z dobrim in cenim blagom.

Jasno je, da vsega ne dosežemo takoj. Da moremo začeti, treba je ustanoviti neki fond (zalogo).

Prvi koraki, ki jih hočemo storiti, so:

1. Splošna agitacija za učiteljski koledar.
2. Uvedejo se naj tiste Eichmann-ove šolske reči, ki so boljše od sedanjih.
3. Naročijo se naj agenti za podruž-

nice (Zweigverein) in za zavarovanje pri I. splošnem uradnem društvu. *)

4. Pred Božičem naj se energično dela za „Oesterreichs deutsche Jugend“.

Ko izvršimo ta opravila, lotimo se drugih. Torej na delo za štajersko zvezo. Kmalu se pokaže sad našega truda. Pričakujoč hitrega odgovora, pozdravlja Vas kolegijalno Vaš

Albert Horvatek,
učitelj.

Gusswerk, meseca oktobra 1896.

*) Na Českem so se julija meseca 1895. leta zavarovali učitelji na 90.000 gld., meseca avgusta (počitnice) na 38.000 gld. in meseca septembra na 80.000 gld.

VIII. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dne 19. in 20. avgusta meseca v Opatiji.

(Konec.)

Idrija. Pošto zapriječen prisustvovati zborovanju želim što bolji uspeh.

Sečličič, učitelj.

Krk. Hvala na pozivu. Veoma žalim što nemogu doći. Složno napried; budućnost je naša! Živila uzajemnost! Živila zaveza učiteljskih društev! U ime društva svetoga Cirila i Metoda za Istru.

Dr. Vitežič, predsjednik.

Malinsca. Zapriječen školom pozdravljam zavezu želeć zborovanju najbolji uspeh.

Kolega Mahulja.

Maribor. Bratski pozdravljajuć sakupljene sodrugove kliče mo u dobar čas!

Šepić, Vižintin.

B. Pismeni pozdravi.

Česky Brod. Učitelstvu slovinskému bratsky pozdrav a jednaní sjezdovému nejhojnějšího zdaru přeje. Za učitelskou jednotu „Komensky“ v Českém Brodě.

F. Preis, předseda.

Dobříš. Slavnému shromáždění srdečný pozdrav, jednaní plného zdaru! Za Budeč Dobříšskou *Jos. Kubíček, t. č. předseda.*

Liboc. Mili soudruzí! Vzkazujeme Vám, mili soudruzí v povolání, přátelsky pozdrav a jednaní Vašemu přejeme nejlepšího zdaru. Za „Budeč Hostivickou“ v Liboci, dné 12. m. srpna 1896.

Fr. Sedláček, t. č. předseda.

Josef Michal, t. č. jednatel.

Mšene. Velectění pání kolegové! Milení přátelé a bratři Slované! Chtějice udr-

žovati stále přátelsky styk se svými milými kollegy - pobratimy slovanskými, sledujeme pilně každé hnutí Vaše ve směrnu žádoucí osvěty a školského pokroku, upřímně s Vámi jako s bratry cítíme. Vám vždy všeho dobra vřele přejeme a s Vámi srdečně se radujeme. Dnes pak u příležitosti odbyvání schuze učitelské v Opatii z dál k Vám voláme z hloubí srdcí svých: „Sláva učitelstvu slovinskému!“ „Na zdar!“ V přátelské úctě za kollegy-členy jednoty učitelské „Budeč“ ve Mšeně:

Pavel Režný, t. č. starosta jednoty, učitel sen. na obecné 5. tř. škole ve Mšeně.

Rudolf Sekera, t. č. jednatel jednoty, říd. učitel na obecné šk. v Chorušicích.

Z Mělníka v Čechách. Učitelsky spolek Budeč Mělnická slaví s Vámi v duchu svátek Váš. Přijměte bratři draží náš nejserdečnější pozdrav; ku rokování sjezdovému přejeme zdaru nejlepšího. Na zdar! Za učitelsky spolek Budeč Mělnickou:

František Opa, předseda.

Nachod. Slavní shromáždění! Shromážděným bratřím slovanským v Opatii posylá učitelstvo jednoty „Komensky“ v Náchodě v Čechách v křídlech lásky srdečný pozdrav! Nesmrtelný duch našeho, slovanského Jana Amosa Komenského ovládejž vás a blahoplná práce vaše necht' zdrojem jest prospěchu drabé vlasti a milé mládeži slovinské. Na zdar! Z učitelské jednoty „Komensky“ v Náchodě, dne 13. m. srpna 1896. *Karel Pleskač, předseda.*

Plzn. Slavnému sjezdu učitelstva slovinského v Opatii! Učitelky spolek „Budeč Radnicko - Stupenská“ ve Stupně u Plzně v Čechách zasláá jménem svých členu srdečný pozdrav a provolává „Na zdar“ bratřím učitelum shromážděným na sjezdu učitelstva slovinského v Opatii u Rieky. V Horním Stupně u Plzně (Čechy) dne 12. srpna 1896.

Edvard Pošmanný, t. č. předseda.

Jan Tichovský, t. č. jednatel.

Rakovnik. Bratři, kolegové! Jedna krev a jedny tužby, stejný cíl a stejný vzdor tmě nás víží. Treba nejsme u Vás tělem, tím bližší nám Vaše srdce. „Na zdar!“ Učitelská jednota Komenský pro Slabec a okolí u Rakovníka 10. srpna 1896.

Sebald Jirotko, t. č. předseda.

Josef Kindermann, t. č. jednatel.

Z Vodnan. Slavnému sjezdu učitelstva slovinského v Opatii. Neunavným pracovníkum národa slovinského, shromážděným

učitelum, bratrské pozdravení naše. Nechat' se dílo Vaše potká se skvělým výsledkem. Nechat' žiji bratři slovanští. Z Vodnanské jednoty učitelské „Komenský“ v Čechách, dne 12. srpna 1896.

Valent. Cábey, t. č. předseda.

Jos. Duran, t. č. jednatel.

Železne Brodě. Slavné shromáždění! Drazí bratři! Nemohouce dlíti mezi Vámi, bratři povoláním i krví, vzkazujeme Vám od hor Krkonoš ku břehum jaderského moře srdečný pozdrav a přejeme, aby rokování Vaše korunováno bylo zdarem a vedlo jak k lepší budoucnosti učitelského stavu, tak ku blahu drabého národa slovinského. Přejeme dále, aby nadšená vlastenecká práce Vaše vzpružila vzájemnost slovanskou ku prospěchu a štěstí celého plemene slovanského. Na zdar! Z učitelské jednoty „Budeč“ v Železném Brodě, dne 12. srpna 1896.

Mat. Jirout, předseda.

Jan. Dejmek, t. č. jednatel.

Slovstvo.

„Knjižnica za mladino“.

Prejeli smo dvojnati snopič za mesec oktober in november s prilogo „Naročnikom“. „Naročnine pa ni treba pošiljati za prihodnje leto, kajti po sedanjem stanju tega podjetja moramo „Knjižnico za mladino“ vstaviti, vsaj začasno“.

Tako piše izdajatelj, kajti „lanski deficit se letos podvoji“. Upravičen je ta sklep izdajateljev, če tudi je pisal sam pred letom dnij, da „bo vstrajal, ako bo deficit še več let zapored“. Izdajatelj je tudi pisal takrat: „Kar se tiče gmotne strani, to je pač jedino le skrb izdajatelja, deficit boli le njega“. Vidite, to je bilo popolnoma napačno! Marsikdo si je menda mislil, če to skrbi le izdajatelja, pa naj bo! Ne, ne! to bi morala biti skrb vsega slovenskega učiteljstva in sicer nič manj, nego izdajatelja samega. Deficit boli izdajatelja, a boleti mora tudi zavedno učiteljstvo, ki je Knjižnico ustanovilo.

Ako je v istini boli, smemo upati „v končno zmago“, ako je pa večini učiteljstva danes to vsejedno — kakor se nam, žal, to res dozdeva, tedaj pa morali bi podjetju žalostni vzdibniti: „Requiescat!“

Pa še nekaj! Izdajatelj ni letos poslal principijelno nikomur knjižnice, kedor mu

ni naprej poslal naročnine.*) Pritrdimo sicer, da bi se morala taka naročnina poslati naprej, a uvaževati bi se li moralo, da so ogromna večina naročnikov učitelji. Naše gmotne razmere pa so take, da si le težko pritrgamo te krajcarje in da jih resnično le — darujemo. O novem letu pa ima vsak učitelj toliko izdatkov, da jih ne more zmagati.

Naša misel je ta; naročnikom, ki so prvo leto, — če tudi še le proti kolen — vestno plačali naročnino, naj bi se bila pošiljatev le nadaljevala, — a ustavila bi se naj bila tistim, ki so jo dolžni ostali. In tako vsako leto. — Dolg pa bi se naj iztirjal. — Mož, ki je toli požrtvovalen in nevstrašljiv, mora tudi nekaj zaupati.

Da pa ne poreče kdo, da zvonim po nevihti, naglašam, da je glavni namen teh vrstic: V zalogi izdajateljevi je še mnogo, okoli 15.000 trdo vezanih snopičev, kakor pravi sam. Tovariši skrbite vsi, da se pri proračunih krajnih šolskih svetov določena svota za Knjižnico uporabi letos za nakup dosedanjih zvezkov, oziroma da se še v ta namen svota določi. Saj nikakor ne škodi, če imamo več istih iztisov. Tako bo izdajatelju gotovo pomagano, in zamogel bo vsaj

*) Ravnal je le, kakor ravnaajo pri sličnih podjetjih založniki drugih narodov. Uredn.

čez nekoliko časa nadaljevati s Knjižnico. Ako pa opustimo pri proračunih itak težko doseženo svoto za Knjižnico, pa smo zopet pri starem in v prihodnje bomo še težje kaj dosegli.

Ko vozimo na strmino, smemo si odahnuti, a popolnoma popustiti ne smemo, sicer smo kmalu zopet v podnožju, na vrhu pa nikdar! Torej ne nazaj s Knjižnico!

Svetlin Jože.

Novosti.

„Je zмота kratka — dolg je kes“. Iz nesrečneževega dnevnika slovenskemu ljudstvu v pouk priobčil F. Prlek. Tiskarna Dolenc, Trst. Izd. F. Prlek, 1896. Str. 63, cena 15 kr. s poštnino. V tej knjižici je popisano življenje v ječah, baje nespremenjeno po zapiskih nesrečneža, kateri se je za svoj zločin

pokoril v ječi. Izdajatelj misli, da privedó te črtice o duševnih in telesnih mukah jetniških kacega rojaka, ki hodi kriva pota, zopet na pravo pot. Naj bi se želja njegova spolnila.

„Gloria in excelsis Deo“ je naslov novemu delu gosp. Ign. Hladnika, v katerem nam podaje tri lepe božične napeve za solospelve, mešani zbor in orglje in pa „Offertorije“ za Sveti Dan, praznik Sv. Štefana, Novo leto in sv. Tri kralje. Ti napevi in „Offertoriji“ so jako melodiozni, cerkve dostojni in za pevce ne težavni, zatorej jih vsem cerkvenim zborom zeló priporočamo. Cena 50 kr.

Nove tamburaške skladbe. Gosp. J. Bartl v Šmartnem pri Litiji je izdal dve novi skladbi za tamburaške zборе in sicer Koračnico iz opere „Prodana nevesta“ in „Štefanija gavotte“. Cena obema skupaj 90 kr., po pošti 95 kr.

Društveni vestnik.

Iz „Zaveze slov. učiteljskih društev“.

Kakor znano, vložila je „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ potom visokega c. kr. deželnega šolskega sveta za Goriško-Gradiščansko priziv na visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje za razveljavljenje odloka istega c. kr. dež. šol. sveta v Trstu z dné 2. junija meseca t. l., št. 511/G. S., tičóč se učiteljev občinskih tajnikov. Usoda tega priziva je jako značilna. Dobili smo namreč 5. t. m. ta-le odlok:

Z. 1881. An das Präsidium des slovenischen Lehrervereinbundes zu Handen des Oberlehrers Lukas Jelenc in St. Georgen.

Im Sinne des Erlasses des hohen k. k. Landeschulrathes für Krain, dto. 24. November l. J., Z. 3071, wird auf Grund der Note des k. k. Landeschulrathes für Görz und Gradisca vom 7. November l. J., Z. 1110, dem Präsidium der bei diesem Landeschulrath eingebrachte Ministerial-Recurs gegen dessen Erlass vom 2. Juni l. J., Z. 511, mit dem Bedeuten rückgestellt, dass sich dieser Landeschulrath nicht veranlasst findet, denselben dem hohen k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht vorzulegen, weil dem Lehrerbunde die Legitimation abgeht, gegen Verfügungen des k. k. Landeschulrathes, welche nur einzelne Lehrpersonen des Gebietes Görz-Gradiska betreffen, zu recurieren.

K. k. Bezirksschulrath Krainburg, 30./11. 96.

Der Vorsitzende: Dr. Gstettenhofer s. r.

O daljnih korakih zaradi tega razpisa posve-toval se bode direktorij „Zaveze“ dné 10. t. m.

Ker ne vemo, bode li mogoče „Zavezi“ še kaj storiti v tem pogledu, zato svetujemo, dá lepo prosimo, da naj vsak prizadet g. tovariš na Goriškem prikroji svojim razmeram prikladno naš priziv ter ga pošlje nemudoma potom deželnega šolskega sveta visokemu c. k. naučnemu ministerstvu. Vaši prizivi, častiti gg. tovariši, postali so vsled tega, kar smo doživeli, živa potreba in častna stvar. Visoko c. kr. naučno ministerstvo naj vendar le izvé o Vaših težnjah!

Direktorij.

Iz konjiškega okraja. (Vabilo.) Konjiško učiteljsko društvo bode zborovalo v četrtek dné 17. decembra meseca t. l. ob pol 11. uri dopoludne v slovenski šoli v Konjicah po sledečem vspredu: 1. Dopisi. 2. Volitev odbora. 3. Podavanje gospoda Tribnika o tovariškem občevanju med učiteljstvom. 4. Slučajni nasveti in predlogi. — Udom društva se bodo smatrali samo tisti gospodje oziroma gospodičine, ki se bodo zborovanja udeležili ali vsaj pismeno svoj pristop javili z opravičenjem odsotnosti.

Odbor.

Listek.

Tutti frutti.

Učna moč.

Spominjam se, gospod urednik, da sem Vam enkrat obljubil, da ne bom več vsiljeval svojih ne-

slanosti „Popotnikovim“ čitalcem pod naslovom „Tutti frutti“, ker ste mi pravili, da sem nekatere svoje kolege spravil v zadrego. A te dni sem dobil

od knjigotržnice v Ljubljani jako originalno terjatev. „Obljubili ste nam“, piše uljuden knjigovoditelj, „da nam kmalu pošljete dolžno vsoto, ali niste ostali mož beseda . . .“ Ta pa zna, sem si mislil; tako distinguiranih terjancev pa nima vsaka trdka. Pa zakaj Vam to pravim? Da bi koga zapeljal, poiskati tako uljudno trdko? Ne! marveč ker me je ta uljuden račun — tudi to je originalno! — napotil, da bi še Vam dano besedo požrl, ter zopet kvasil svoj „Tutti frutti!“

Učna moč! Ta naslov sem čital v minulih počitnicah, ko sem bil zapustil svoj pozabjen gorski kot ter obiskal svojega prijatelja-tovariša tam doli ob šumeči Savi. Pod omenjenim zaglavjem se je nekdo repenčil v „Učiteljskem Tovarišu“ nad tem baje poniževalnim nazivom učiteljev. Mož mora biti gotovo zelo mlad, da ni znal ceniti tega uradnega naslova. „Lehrkraft“! Kako lepo se to glasi! Beseda tudi ni sama v tej rabi. Saj so si naravoslovci zamislili besedo „Pferdekraft“. Židovski list anoncira: „Gesucht wird eine Kapitalkraft . . .“; tehnik piše: „Die Wasserkraft des Baches liesse sich . . .“. „Lehrkraft, Pferdekraft, Kapitalkraft, Wasserkraft, Zugskraft . . .“, no, kdo si želi lepših imen! Posebno „Lehrkraft“ in „Pferdekraft“ sta si blizu v sorodu. Kajti „Lehrkraft“ mora v šoli razlagati pojem „Pferdekraft“ in to včasih tudi v letih, ko bi tramvajski konj rekel, če bi slišal to razlago: „Kaj boš reva razlagalo „Pferdekraft“, ko midva oba skupaj, ti „Lehrkraft“ in jaz „Zugkraft“, ne spraviva več skupaj eine „Pferdekraft“.

„To vino ima pa moč!“ tako filozofira vinski brat, ko meri cesto od krčme do doma. Toraj vino, ki ima moč, je jako v čišlih in vino, ki nima moči, ni v čišlih: ergo je „moč“ tisti atribut, ki da vinu veljavo. In nas učitelje pa „zgoraj“ nazivajo direktno „moč“; dragi moj kolega pri „Učiteljskem Tovarišu“ ali te to nič ne gane? Mi učitelji smo tako srečni biti nazivani z atributom onih stvari, katere ravno ta atribut spravi v veljavo! Pa še nekaj drugega se mi svita v glavi. „Kraft!“ Koliko fizikov je že tolmačilo ta pojem, a živ krst še ne ve, kaj je „Kraft“. Bedasti ljudje! „Kraft“ je učitelj! „Was haben sie da?“ prša okrajni glavar nadzornika, ki čepi nad kupom „aktov“. „Das sind Qualificationstabellen meiner Kräfte“ se odreže nadzornik.

Čudno se mi pa vendar zdi, da nahajam besede po tem uzoru v čisto drugem pomenu. Tako sem čital pred kratkim v nekem časniku: „Die Steuerkraft des Landes erlaubt es nicht, den Lehrkräften, die Bezüge zu erhöhen“. Ko hi ne bil vse

fizike pozabil, kar so mi je naphali v glavo, ko še nisem bil „Lehrkraft“, bi lahko razjasnil ta nonsens, kajti tu je ena „Kraft“ preslaba, da bi prihitela drugi „Kraft“ na pomoč, ki je pomoči jako potrebna, a ta „Kraft“ mora navzlic temu ostati jaka, čila „Kraft“! Pa če bo ta nonsens dolgo veljal, če ga ne poderó o pravem času, se bo pripetilo, da bo „Lehrkraft“ le po imenu še „Kraft“, v resnici pa bo izginila vsa „Kraft“!

Čul sem pogovor o „billige Lehrkräfte“. Govorili so možje, katerim se je na obrazu čitalo, da znajo več ko hruške peč, a nekaj vendar niso znali, kar bi jim povedala vsaka „Lehrkraft“ (tudi „billige“?), namreč fundamentalen stavek iz fizike: „Es gibt keine billigen und keine theuren Kräfte, denn was an Stoff — mutatis mutandis — erspart wird, geht an Wert verloren“. Seveda se nisem upal tega povedati možem, ki imajo osodo našo v svojih togah, kajti rekli bi, da sem iz nizkega egoizma nasprotnik „billiger Lehrkräfte“, ker tem možem ni moč dopovedati, da cenejših „Lehrkräfte“ ni, kakor smo mi.

„Komur Bog da moč, temu da tudi pomoč“, tako je prestavil rajni Cigale rek: „Wem Gott ein Amt gibt, dem gibt er auch den Verstand“. Tolažimo se toraj, mi smo „moči“, torej gotovo velja, da imamo pomoč, t. j. pamet, in to vsaka „učna moč“, bodisi že „pomožna učna moč“, „začasna učna moč“ ali pa „stalna učna moč“, vse te moči imajo pomoč — kolikor jim je je dal Bog; drugod ni pomoči za te razne „moči“. Seveda sem pri tem mislil „moči“ obeh spolov, torej „ženske učne moči“ in „moške učne moči“ ali če hočete v birokratskem slogu: „weibliche Lehrkräfte“ in „männliche Lehrkräfte“. Pa mi naj še kdo kdaj kvasi o „šibkem spolu“ recte „schwaches Geschlecht“. Ker imamo sedaj „weibliche Lehrkräfte“, nekdej je pa veljal „weibliches Geschlecht“ za „schwaches Geschlecht“, to pa, kar je „Kraft“, to gotovo ni „schwach“, torej ne velja več Schiller-jeva: „Es folgt immer ein schwächeres Geschlecht“.

Pa kam sem zabredel! Od „Kraft“ sem prišel do „Geschlecht“! O Frau Logica!

Kvasil bi rad še dalje, pa „die Leuchtkraft“ moje svetilke pojema, ker nimam olja kakor one device, moja „Denkkraft“ peša, želodec godrnja nekaj o slabi „Nährkraft“: vse to me sili, da bom legel na posteljo ter si čez noč na slami „nabral“ novih „Kräfte“. Rešetar.

Dopisi in druge vesti.

Iz logaškega okraja. Kot dodatek k zadnjemu poročilu o okrajni učiteljski konferenciji naj dodamo še sledeče: Predlog, kojega je stavil gospod

J. Turk radi ubožnih knjig se je glasil: Slavni c. kr. okrajni šolski svet se naprosi, da bi obvestil šolskemu vodstvu, koji znesek pripade šoli za ubožne

knjige iz c. kr. zaloge šolskih knjig, da bi šolski voditelji na podlagi jim označenega zneska izbrali knjige, ki jih šola najbolj potrebuje. — Predlog je bil pa sprejet, a ne odklonjen, kakor je bilo napačno poročano.

Dne 16. septembra meseca poklonila se je deputacija obstoječa iz gg. J. Benedeka, K. Dermelja in Iv. Šege obče preljubljenemu c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku in profesoru g. Vil. Zupančiču ter mu izročila krasno izdelano častno diplomu. Gosp. profesor je bil izvoljen, kakor znano, prvim častnim udom našega društva pri občnem zborovanju na Uncu. —

Idrsko učiteljstvo je priredilo pretečeni mesec prav dobro izvršeno veselico, koje čisti dohodek je bil namenjen revnim šolarjem. Kosmatega dobička je bilo precej. Prirejanje takih muzikalnih zabav je prav posnemanja vredno. —g—

Iz Svetine pri Celju. („Nevednost in sleparstvo.“) „Gorjé, stokrat gorjé, ako bodete na tak način slepili nevedni narod!“ mislil sem si prebravši povest Petra Bohinjca „Nevednost in sleparstvo“ v letošnjem koledarju Dr. sv. M. Nov napad na slovensko učiteljstvo se je izvršil v tej povesti. Tam se čita poleg drugih sramotilnih besed tudi to: „In tisti ščetinasti šomašter zmerom tiči doli v malinu in je in pije zastoj“. — Zakaj ta napad? Pojmi se mešajo! Častita duhovna gospoda se bori proti brezverski šoli, napada pa učitelja, ter ljubi v tem boju male praske. Bode li dosegla svoj smoter? Trdno sem prepričan, prevzvišeni nadškočje, knezoškočje in škočje avstrijski se bodo prav milostivo zahvalili takim borilcem verske šole. Nekateri porodni otroci imajo grdo navado, da svojega sovražnega tovariša opljujejo, ako ga drugače ne preobladajo. Tak otročji, paglavski pljunek je tudi tisti versus v tej nesrečni povesti. Objestnega, a brezuspešnega zbadanja, pikanja in sekanja od strani proti sedanjí šoli smo učitelji že vajeni, ter radi s pomilovanjem zatisnemo oči, ali tu ne moremo molčati, ker žal, ta povest pride v šolarske roke, če jej tudi zabranimo pot v šolarske knjižnice.

Tako torej sme sramotiti duhovnik-vzgojitelj učitelja-vzgojitelja pred nedolžno dečo in nerazsodnim narodom?

Č. g. pisatelj je grešil sam proti sebi kot katehet-vzgojitelj, pljuvajoč v lastno skledo, grešil je proti slovenski šolski mladini in grešil je proti svetnemu tovarišu-učitelju. Č. gospod, roko na sree, kaj bi čutili Vi s svojimi č. gg. tovariši, ko bi mi „šilo za ognjilo“ proti Vam zasukali, seveda „mutatis mutandis“, oni grdi stavek? Da, napisal sem ga v sveti jezi, a ga zopet brez usmiljenja izčrtal, domislivši se zlatega reka: „In omnibus charitas“, in to tudi proti nasprotniku. Grozno grd je res oni stavek, že ta izraz ščetinasti — živalski pridevek.

Pozabili pa ste nam povedati, ali Vam je bila samo šomaštrova ščetinasta brada, ali so Vam bili tudi na poti njegovi ščetinasti lasje, ako tudi to, potem Vam je bil res ta šomašter pravi Struvel-Peter. Kako lahko bi bil č. g. pisatelj ublažil svoj grdi stavek, ako bi bil udaril klevetavega briča po ustih, rekoč: „Glejte, tako podla sredstva rabi ta zlobna duša proti nedolžnemu šomaštru“. A on je raje položil tega na klop, ter mu odmeril nekoliko gorkih — batin. O tem bi se dalo še več govoriti, a omenim samo, da č. g. niti ne pozna glavnih stvari „zloglasnega“ državnega šolskega zakona.

Oglejmo si in ocenimo še to povest prav nepristransko. Dragi čitatelj, poglej mi v oko, ter povej odkrito, ali si čutil kako oblaževalno misel, ko si prečital to povest? Ne, in nikdar in nikoli ne! Vsak, ki ima le količkaj naravnega estetičnega okusa, bode pritrtil mojim besedam. Ta „lump“ Martin Vešča — sam Bog vé, če je bil tudi tako grdo ščetinast kakor šomašter —, ki terorizuje vso občino, ter od „prismojenega“ siromaka prislepari petdesetak, ta človek, ki je sicer moral prebiti smrtno nevarnost, a ne kot posledico navedenega sleparstva, triumfuje v končnem stavku te povesti, ter se naravnost roga svojemu stvarniku-pisatelju! Nekaznovan, nepoboljšljiv grešnik! Ako Vam, častiti gospod, ni povšeči tak trdovratnik v spovednici, še manj je nam z estetičnega stališča. In poštenjak Štulec, ki se še vedno druží s tem lopovom, naj bi bil še pošten v naših očeh? Najblazje je reči t. j. vzvišenega smotra, da bi se ožigosalo sleparstvo v prid nevednemu narodu, nina ta povest. Naj bi bil predmet, ki ga povest obravnava še tako mičen, delujoče osebe še tako izvrstno narisane, ako pa izgubi svoj vzvišeni smoter, potem je taka povest obsojena. In te delujoče osebe!? Nemec bi jih imenoval „urwüchsig“. A tak ton je težko pogoditi, in č. g. pisatelj ga ni zadel. Zato je većinoma teh oseb „cmokavzarskih“, ker so prisiljeno modelovane in fabricirane „unter dem höchsten Drucke“. Z gnjusom se človek ob.ne od Špele, ki tlači na postelji svojega moža tako, da more samo še z nogami breati. To je že več, kakor naturalistiško. Bog varuj takih prizorov v slovenski hiši, a tudi v slovenskih povestih!

Slednjic stavimo si vprašanje: „Kaj sedaj?“ odbor Dr. sv. M. je slovenskim učiteljem zagotovil, ko so se ti v Št. Mohorskih knjigah dvakrat na nečuten način blatili in sramotili, da se nikdar več kaj takega ne zgodi. A odbor je besedo prelomil. Kako zadoščenje hoče sedaj dati učiteljstvu? Naša „Zaveza“ je mora zahtevati. Trd, neizpros in jeklen mora biti mož ne samo tačas, ko je treba braniti čast narodovo, ampak tudi tedaj, kadar ima varovati svojo; kajti kako jo bomo dali narodu, ako ne poznamo niti svoje. Odboru je treba dati ultimatum! Ako nam ne ugodi, zna posledica biti huda, tedaj bode bolelo nas, bode bo-

lelo Vas, bode bolelo narod, a stojisko homo odgovorili: Kaj nam mar, voglejte!

Najnazadnje še nekaj osebnega. Škoda, da je pisal to povest č. g. P. Bohinjec, ter žalil slovenske učiteljstvo, tega bi ne bili od njega pričakovali! O Velimir, Velimir, zakaj seješ preprič!

Ivan Stukelj.

(„Popotnik-ov“ račun.) Podpisanca sta začela pregledovati račun „Popotnikov“ za leta 1891. do 1895. in sta se prepričala, da je to delo tako obsirno, da jima z ozirom na druge nujne opravke ni mogoče tega posla izvršiti pred koncem tega leta. Ker tudi leto 1896. kmalu poteče in bo itak torej treba pregledati tudi račun za to leto, sklenila sta, pregledati ves račun do konca leta 1896. skupno. Zatorej se more ta-le objaviti še le meseca prosinca 1897. leta.

V Mariboru, dne 8. decembra mes. 1896.

J. Koprivnik.

H. Schreiner.

(Umrli) je 28. minulega meseca na Dunaju odlični rodoljub in ugledni književnik ter predsednik „podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju“, gosp. Ivan Navratil, v 72. letu svoje starosti. Vrlemu možu blag spomin!

(Umrli) je 2. t. m. pri Sv. Marjeti ob Pesnici bivši mnogoletni tamošnji nadučitelj — od 1880. l. v pokoj — gospod Janez Fras, 85 let star. — Lahka mu zemlja!

(„Družba sv. Cirila in Metoda“) je naročila posebno vrsto svinčnikov, kateri se imenujejo „svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda“ ter se dobivajo pri Jos. Petriču, trgovcu v Ljubljani, Kolodvorske ulice. Tudi vžigalnice „Družbe sv. Cirila in Metoda“ se že dobé. Zalogo teh pa ima trgovina Iv. Perdana v Ljubljani.

(Nova šolska poslopja) so se blagoslovila in otvorila 19. novembra meseca v Mozirju, 29. novembra meseca pa pri Noviščtiti v gornjegraškem okraju.

(Za šolske vrte) v Senožcah, v Boštanju, v Dupljah, na Barju, v Zgornjih Perničah, v Dol. Logatu, v Žužemberku, v Breznici, v Radovici in v Lienfeldu je c. kr. dež. šolski svet za Kranjsko dovolil po 50 gl., šolskim vrtom v Vel. Laščah, v Šmarjeti, pri D. M. v Polju, na Ucu, na Črnem vrhu, v Boh. Bistrici, na Beli peči, v Čatežu pri Nov. mestu, v Trzinu, v Adlešicah, v Streklovcu in Vremu pa po 25 gl. nagrade.

(Najnovejši učni zavod), pravi plod emancipacijskega gibanja naše dobe, se je ustanovil v Milanu. V tem zavodu se bodo učenke poučevale o misterijah zakonskega življenja. Na tej najvišji dekliški šoli se bo seveda največ pozornosti posvečevalo higijeni, a učilo se bo tudi vzgojeslovje in italijansko rodbinsko pravo. Predavanja so dvakrat na teden, a pristop imajo le žene in dekleta stare nad 17 let.

(Škatljice za rejo drobnih ptičic o zimskem času.) Pečam se že več zim z rejo drobnih ptičic, pa vsakokrat moram se poleg tega nekoliko jeziti. Vzrok moji jezi so vselej vrabci. Ti samovladarji mislijo res, da smejo vse sami požreti. Da tem avtokratom krof nekoliko pristrižem, napravil sem si letos v to vrho 24 cm dolgo, 14 cm globoko in ravno tako visoko leseno škatljico, skozi njeno desno, levo in sprednjo steno pa izdelbil okrogle luknjice v premeru do 3 cm. Na pokrovu je okence, skozi katero vsipljem primerno hrano. In to škatljico, napolnjeno z raznim semenom, ponudil sem letošnjo zimo drobnim ptičam. In glej! Neprenehoma skakljajo noter in ven sinčice, brglezi in strnadje, a vrabec je pa sedaj srce v hlače padlo. Od daleč gleda prav zavidno to zvijačo, ne gre blizu, ker se boji luknjic in je zelo zadovoljen s tem, kar drugim ptičam iz kljunčka na zemljo pade. — S tem pa ne rečem, naj vrabec po zimi gladu pogine. Ne. — Njemu izobesim škatljico, ki je na jedni strani odprta; v takšno on rad zahaja, kadar je kaj notri, v njej pa tudi malokedaj koga pogosti. „Tedaj vsakemu svoje!“

Peter Paulin.

(„Popotnikov koledar“) za slovensko učiteljstvo za leto 1897. je naročiti le pri založniku v Gorici, na kar, sklicevaje se na dotični oglas v zadnji številki, p. n. naročnike še jedenkrat opozarjamo. Le pridno po njem!

Premembe pri učiteljstvu. Gosp. J. Reich, učitelj-voditelj pri Sv. Bolfanku, postal je nadučitelj na svojem mestu. — Gosp. naduč. Jožef Benko pri Sv. Duhu je obolel; nadomesčuje ga vpok. učit. gosp. Andrej Vrabl, kot poduč. suplent pa je tamkaj nameščen gosp. Jožef Sterniša; gospod Ivan Vrščaj, podučitelj v Ljutomeru, dobil je dopust in se nahaja na Dunaju v „Pedagogiju“; nadomesčuje ga gpdč. Eleonora Kremžar iz Ljubljane. Gpdč. Matilda Kavčič, podučiteljica v Ljutomeru, se je službi odpovedala, na njeno mesto pa je prišla kot pomožna učiteljica gpdč. Berta Huber. — Gosp. Augustin Šabec, podučitelj na Humu, imenovan je c. kr. IX. učiteljem v Idriji. — Gospod Anton Freuensfeld, podučitelj v Ormožu, je bolan in ga nadomesčuje gpdč. Ančka Leban od Sv. Miklavža, njeno mesto tukaj pa opravlja kot suplent učiteljski pripravnik gospod Ivan Šabec iz Ljubljane. — Gpdč. Sidonija Štuhec, podučiteljica v Svetinjah, dobila je jednako službo pri Sv. Bolfanku na Kogu, gospa Antonija Lörger-Junis, podučiteljica v Galiciji, pa je prišla na jednako mesto v Ljubno v Savinski dolini. — Gosp. Ognjeslav Šijanec, suplent v Ojstrici, postal je podučitelj v Gornjemgradu. — Gpdč. Olga Eppih iz Ljubljane dobila je podučiteljsko službo v Št. Petru poleg Radgone. — Na novo sta nameščena učiteljsčnika in sicer gosp. Jožef Poljanec kot podučitelj pri Kapeli, gospod Viktor plem.

Šuškovič pa kot pomožni učitelj v Kamnici pri Mariboru. — Gospod Anton Likozar, učitelj v Godoviču, je dobil nadučiteljsko mesto v Preserju, gosp. Franc Čuk pa je imenovan stalnim učiteljem na Ostrožnem brdu. — Gosp. Ivan Belec, nadučitelj v Jurklostru, je stopil v stalni pokoj, gosp. Anton Schmidinger, nadučitelj v Zdolah, pa je umrl. N. v. m. p.!

Nasvet spodnještajerskim tovarišem. Različne razmere, posebno pa boj za „ljubi kruhek“ združile so nas v „Zavezi“ in v „Lehrerbundu“. Obe društvi nalagata nam dolžnosti, katerih ne moremo vsikdar natančno izvrševati. Sedaj pa je pričel svoje delovanje tudi izvrševalni odbor, izbran pri učiteljskem zboru v Gradcu. Ta stavi v svoji okrožnici nasvete, kako bi si štajersko učiteljsvo po vzgledu in s pomočjo nemškega deželnega društva na Češkem gospodarstveno opomoglo.

Št. 828.

Razpis služb.

V tem okraju se razpisujejo sledeče službe:

1. stalno mesto učitelja III. plačne vrste in
2. mesto začasnega podučitelja eventualno podučiteljice na štirirazrednici v Boveci;
3. stalno mesto učitelja-voditelja III. plačne vrste na enorazrednici na Grahovem;
4. stalno mesto učitelja-voditelja III. plačne vrste na enorazrednici v Dreženci.

S tema služboma so združeni dohodki določeni v deželni postavi z dne 10. novembra meseca 1896. l. št. 30.

Prosilci in prosilke iz drugega okraja imajo dodati prošnji tudi zdravniško spričevalo in jo doposlati v določeni postavnici dobi po svojej predstojni šolski oblastnji.

C. kr. okrajni šolski svet v Tolminu, dne 3. decembra meseca 1896. l.

Predsednik Marenzi l. v.

Št. 8139.

Razpis učiteljskih služb.

V tem okraju se razpisujejo sledeče službe:

1. Nadučitelja dvorazrednice v Biljah.
2. Učitelja-voditelja jednorazrednic v Avčah, Gabrijah pri Ajdovščini in Cerovem.
3. Učiteljice v Sovodnjah.

Vse službe so III. plač. vrste z dohodki določenimi deželnih v šolskih postavah 10. marcija meseca 1870. l. in 15. oktobra meseca 1896. l.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje s spričevali učit. usposobljenosti najdalje do 14. januarja meseca 1897. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Gorici.

C. kr. okrajni šolski svet v Gorici, dne 27. novembra meseca 1896. l.

Razpis natečaja.

(Nadučiteljsko mesto.)

Na dvorazredni ljudski šoli III. plačilnega razreda v Jurklostru, šolski okraj Laški, je umestiti definitivno nadučiteljsko mesto.

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti z zrelostnim spričevalom, s spričevalom učne usposobljenosti in z dokazom usposobljenosti za subsidiarno poučevanje katoliškega verouka potom predstojnega okrajnega šolskega

Potrebno je, da štajerski slovenski učitelji v teh stvarih svoje stališče natančno in jasno določimo. (Glej poročilo o celjsk. uč. dr. v zadnji številki „Popotnika“.)

Ker se pa dogovori pismenim putem ne morejo dovolj podrobno dognati in se tudi „Popotnika“ ne moremo v to svrbo posluževati, bilo bi morebiti umestno, da se zberejo odposlanci vseh spodnještajerskih slovenskih učiteljskih društev v zaupno posvetovanje, pri katerem bi se določila načela našemu postopanju. To zborovanje bi se lahko vršilo v Celju ali v Mariboru ali pa na Pragerskem. Dobro vem, da učitelji nimajo preveč denarja, a takšen shod je načelne važnosti, in pri tem odpadejo vsi pomisleki.

Cenjeni sodrugi naj blagovolijo izjaviti svoje mnenje o tej zadevi v „Popotniku“.

V Št. Petru na Medvedjem selu, dne 2. decembra meseca 1896. l. Strmšek.

svéta do 31. decembra meseca 1896. l. pri krajnem šolskem svetu v Jurklostru.

Okr. šol. svet Laški, dne 27. nov. meseca 1896. l.

Predsednik: Attems s. v.

Služba učitelja-voditelja

se podeli začetkom poletnega tečaja 1897 na jednorazredni, v III. plač. vrsti stoječi šoli s prostim stanovanjem v Št. Vidu pri Valdeku, pošta Mislinje.

Prošnjiki za to službo naj svoje redno opremljene prošnje, z dokazom usposobljenosti za poučevanje katoliškega verouka predpisanim putem do 20. decembra meseca 1896. l. vložijo pri krajnem šolskem svetu v Št. Vidu pri Valdeku, pošta Mislinje.

Okr. šol. svet Slovengradec, dne 15. decembra meseca 1896. l.

Predsednik: Finetti s. v.

Razglas.

(Učiteljska in podučiteljska mesta.)

V ptujskem političnem okraju je popolniti ta-le učna mesta definitivno, event. tudi provizorično:

V ptujskem šolskem okraju.

1. Učiteljsko mesto na štirirazredni ljudski šoli pri Sv. Vidu poleg Ptuja, III. plač. razred in prosto stanovanje.

2. Podučiteljska mesta pri Sv. Janžu na Dravskem polju, v Selah, Stopercah in Cirkovcah, III. plač. razred in proste izbe.

V ormožkem šolskem okraju.

1. Podučiteljsko mesto na Humu, pošta Ormož, III. plač. razred, prosto stanovanje s potrebnim pohištvo in tri m² drv za kurjavo.

2. Podučiteljsko mesto pri Sv. Lenartu blizu Velike nedelje, III. plač. razred in prosta izba.

Prosilci in prosilke za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevalom zrelosti in učne usposobljenosti, pri še nena-meščenih tudi z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico) potom predstojnega okr. šolskega sveta do 25. decembra meseca 1896. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

V Ptuj, dne 14. novembra meseca 1896. l.

2-2

Predsednik: Scherer s. v.

Vsebinska. I. Stilistična razvojna teorija Schiessl-ova, (L. Černej.) (II.) — II. Kmetovalčevo čarilo. (I.) — III. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli. (L. Lavtar.) (XXII.) — IV. Kako si naj štajersko učiteljsvo gospodarstveno opomore. (Alb. Horvatek.) — V. VIII. skupščina „Zaveze slov. učiteljskih društev“. (Konec.) — VI. Slovstvo. — VII. Društveni vestnik. — VIII. Lístek. (Tutti frutti.) — IX. Dopisi in druge vesti. — X. Natečaj.